

Rosh Hashaná Perek 4: Yom Tov shel Rosh Hashaná

Mishná 1

A.) Texto y estructura

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, במקדש היו תוקעים, אבל לא במדינה.

משחרב בית המקדש-

התקין רבן יוחנן בן זכאי, שיהיו תוקעין בכל מקום שיש בו בית דין.

אמר רבי אלעזר: לא התקין רבן יוחנן בן זכאי אלא ביבנה בלבד.

אמרו לו, אחד יבנה ואחד כל מקום שיש בו בית דין:

B.) Glosario

país	מדינה	destruir	חרב	caer (suceder)	חל
lugar	מקום	tocar	תקע	Templo	מקדש

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Shofar 2.6

יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת אין תוקעין בשופר בכל מקום, אף על פי שהתקיעה משום שבות ומן הדין היה שתוקעין יבא עשה של תורה וידחה שבות של דבריהם, ולמה אין תוקעין גזירה שמא יטלנו בידו ויוליכנו למי שיתקע לו ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, או מוציאו מרשות לרשות ויבא לידי איסור סקילה, שהכל חייבים בתקיעה ואין הכל בקיאים לתקוע.

Mishná 2

A.) Texto y estructura

ועוד זאת היתה ירושלים יתרה על יבנה:

שכל עיר שהיא רואה ושומעת וקרובה ויכולה לבוא, תוקעין.

וביבנה לא היו תוקעין אלא בבית דין בלבד:

B.) Glosario

solamente	בלבד	cercana	קרוב	superior	יתרה
-----------	------	---------	------	----------	------

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Shofar 2.8

כשגזרו שלא לתקוע בשבת לא גזרו אלא במקום שאין בו בית דין, אבל בזמן שהיה המקדש קיים והיה בית דין הגדול בירושלם היו הכל תוקעין בירושלם בשבת כל זמן שבית דין יושבין, ולא אנשי

ירושלם בלבד אלא כל עיר שהיתה בתוך תחום ירושלם, והיתה רואה ירושלם לא שתהיה בתוך הנחל, והיתה שומעת קול תקיעת ירושלם לא שתהיה בראש ההר, והיתה יכולה לבוא בירושלם לא שיהיה נהר מפסיק ביניהם, אנשי אותה העיר היו תוקעים בשבת כירושלם, אבל בשאר ערי ישראל לא היו תוקעין.

Mishná 3

A.) Texto y estructura

בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה הַלּוּלָב נֶטֶל בְּמִקְדָּשׁ שִׁבְעָה, וּבַמִּדְיָנָה יוֹם אֶחָד.

מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ-

הַתְּקִינָה רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי שְׂיָהָא לּוּלָב נֶטֶל בְּמִדְיָנָה שִׁבְעָה זָכַר לְמִקְדָּשׁ, וְשְׂיָהָא יוֹם הַנֶּהָר כְּלוּ אֶסוּר:

B.) Glosario

memoria	זכר	ser tomado	ניטל	lulav	לולב
sacudir	הנף				

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Lulav 7.13-15

13 מצות לולב להנטל ביום הראשון של חג בלבד בכל מקום ובכל זמן ואפילו בשבת שנאמר (ויקרא כ"א) ולקחתם לכם ביום הראשון, ובמקדש לבדו נוטלין אותו בכל יום ויום משבעת ימי החג שנאמר ושמתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים, חל יום השבת להיות בתוך ימי החג אינו ניטל בשבת גזרה שמא יוליכנו בידו ארבע אמות ברשות הרבים כמו שגזרו בשופר. 14 ולמה לא גזרו גזרה זו ביום טוב הראשון מפני שהוא מצוה מן התורה ואפילו בגבולין, נמצא שאין דינו ודין שאר הימים שוה שבשאר ימי החג אין אדם חייב ליטול לולב אלא במקדש. 15 משחרב בית המקדש התקינו שיהיה לולב ניטל בכל מקום כל שבעת ימי החג זכר למקדש, וכל יום ויום מברך עליו אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב מפני שהיא מצוה מדברי סופרים, ותקנה זו עם כל התקנות שהתקין רבן יוחנן בן זכאי משחרב בית המקדש כשיבנה בית המקדש יחזרו הדברים לישנן.

Mishné Torá, Hiljot Lulav 7.13-15

החדש כיצד כל אחד מחמשה מיני תבואה בלבד אסור לאכול מהחדש שלו קודם שיקרב העומר בט"ז בניסן שנאמר ולחם וקלי וקרמל לא תאכלו, וכל האוכל כזית חדש קודם הקרבת העומר לוקה מן התורה בכל מקום ובכל זמן בין בארץ בין בחוצה לארץ בין בפני הבית בין שלא בפני הבית, אלא שבזמן שיש מקדש משיקרב העומר הותר החדש בירושלים, והמקומות הרחוקין מותרין אחר חצות שאין בית דין מתעצלין בו עד אחר חצות, ובזמן שאין בית המקדש כל היום כולו אסור מן התורה, ובזמן הזה במקומות שעושין שני ימים טובים החדש אסור כל יום י"ז בניסן עד לערב מדברי סופרים.

Mishná 4

A.) Texto y estructura

בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מְקַבְּלִין עֲדוֹת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם -
פַּעַם אַחַת נִשְׁתַּהוּ הָעֲדִים מִלְּבוֹא, וְנִתְקַלְקְלוּ הַלְוִיִּם בְּשִׁיר, הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יְהוּ מְקַבְּלִין
אֶלָּא עַד הַמִּנְחָה.
וְאִם בָּאוּ עֲדִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעַלָּה, נוֹהֲגִין אוֹתוֹ הַיּוֹם קֹדֶשׁ וְלִמְחַר קֹדֶשׁ.

מִשְׁחָרְבַּת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ -

הִתְקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאִי, שֶׁיְהִיוּ מְקַבְּלִין עֲדוֹת הַחֹדֶשׁ כָּל הַיּוֹם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קֶרְחָה: וְעוֹד זֹאת הִתְקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאִי, שֶׁאֶפְלוּ רֵאשֵׁי בֵּית דִּין
בְּכָל מְקוֹם, שֶׁלֹּא יְהִיוּ הָעֲדִים הוֹלְכִין אֶלָּא לְמְקוֹם הַנּוֹעֵד:

B.) Glosario

Sanedrín	מקום הועד	estropear	נתקלקל	esperaron	נשתהו
----------	-----------	-----------	--------	-----------	-------

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Kiddush Hajódesh 3.5-6

5 בראשונה היו מקבלין עדות החדש כל יום שלשים, פעם אחת נשתהו העדים מלבוא עד בין הערבים ונתקלקלו במקדש ולא ידעו מה יעשו אם יעשו עולה של בין הערבים שמא יבאו העדים ואי אפשר שיקריבו מוסף היום אחר תמיד של בין הערבים, עמדו בית דין והתקינו שלא יהיו מקבלים עדות החדש אלא עד המנחה כדי שיהא שהות ביום להקריב מוספין ותמיד של בין הערבים ונסכייהם. 6 ואם הגיע מנחה ולא באו עדים עושין תמיד של בין הערבים, ואם באו עדים מן המנחה ולמעלה נוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש ומקריבין מוסף למחר לפי שלא היו מקדשין אותו אחר מנחה, משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי ובית דין שיהיו מקבלין עדות החדש כל היום כולו ואפילו באו עדים יום שלשים בסוף היום סמוך לשקיעת החמה מקבלין עדותן ומקדשין יום שלשים בלבד.

Mishná 5

A.) Texto y estructura

סֵדֶר בְּרֵכוֹת, אוֹמֵר אֲבוֹת וּגְבוּרוֹת וּקְדֻשַׁת הַשֵּׁם, וְכוּלֵל מְלָכוּת עֲמֶהוּן, וְאִינוּ תוֹקֵעַ.
קְדֻשַׁת הַיּוֹם, וְתוֹקֵעַ.
זְכוּרוֹת, וְתוֹקֵעַ.
שׁוֹפְרוֹת, וְתוֹקֵעַ.
וְאוֹמֵר עֲבוֹדָה וְהוֹדָאָה וּבִרְכַת כְּהֻנִּים - דְּבַרֵּי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא:
אִם אֵינוֹ תוֹקֵעַ לְמַלְכוּת, לָמָּה הוּא מְזַכֵּיר אֶלָּא אוֹמֵר אָבוֹת וְגִבּוֹרוֹת וְקִדְשֵׁי הַשָּׁם,
וְכוֹלֵל מַלְכוּת עִם קִדְשֵׁי הַיּוֹם, וְתוֹקֵעַ.
זְכוֹנוֹת, וְתוֹקֵעַ.
שׁוֹפְרוֹת, וְתוֹקֵעַ.
וְאוֹמֵר עֲבוּדָה וְהוֹדָאָה וּבִרְכַת כְּהֻנִּים:

B.) Glosario

tercera		קדושת ה'	segunda		גבורות	primera berajá		אבות
versos	del	שופרות	versos	de	זכרונות	versos	de	מלכויות
shofar			memoria			realeza		

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Shofar 3.7

הצבור חייבין לשמוע התקיעות על סדר הברכות, כיצד אומר שליח צבור אבות וגבורות וקדושת השם ומלכויות ותוקע שלש, ואומר זכרונות ותוקע שלש, ואומר שופרות ותוקע שלש, ואומר עבודה והודייה וברכת כהנים.

Mishná 6

A.) Texto y estructura

אֵין פּוֹחֲתִין מֵעֲשָׂרָה מַלְכוּת, מֵעֲשָׂרָה זְכוֹנוֹת, מֵעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת.
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: אִם אָמַר שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ מִכֶּלֶךְ, יֵצֵא.
אֵין מְזַכְרִין זְכוֹנוֹת מַלְכוּת וְשׁוֹפְרֵי שֶׁל פְּרָעָנוֹת. מִתְחִיל בְּתוֹרָה וּמְשָׁלִים בְּנִבְיָא.
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, אִם הִשְׁלִים בְּתוֹרָה, יֵצֵא:

B.) Glosario

libros		נביא	calamidad		פורענות	disminuir		לפחות
proféticos								

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Shofar 3.8-9

8 שלש ברכות אמצעיות אלו של ראש השנה ויום הכפורים של יובל שהן מלכויות וזכרונות ושופרות מעכבות זו את זו, וצריך לומר בכל ברכה מהן עשרה פסוקים מעין הברכה, שלשה פסוקים מן התורה, ושלשה מספר תילים, ושלשה מן הנביאים, ואחד מן התורה משלים בו, ואם השלים בנביא יצא, ואם אמר פסוק אחד מן התורה ואחד מן הכתובים ואחד מן הנביאים יצא, ואפילו אמר ובתורתך ה' אלהינו כתוב לאמר ואמר פסוק של תורה והפסיק שוב אינו צריך כלום. 9 אין מזכירין זכרונות מלכויות ושופרות של פורענות, זכרונות כגון (תהלים ע"ח) ויזכור כי בשר המה וכו', מלכויות

כגון (יחזקאל כ') בחמה שפוכה אמלוד עליכם, שופרות כגון (הושע ה') תקעו שופר בגבעה וכו', ולא זכרון יחיד אפילו לטובה כגון (תהלים קו) זכרני ה' ברצון עמך, (נחמיה ה') זכרה לי אלהי לטובה, ופקדונות אינן כזכרונות, כגון (שמות ג') פקד פקדתי אתכם, ויש לו להזכיר פורענות של אומות העולם כגון (תהלים צט) ה' מלך ירגזו עמים, (תהלים קל"ז) זכור ה' לבני אדם את יום ירושלים, (זכריה ט') וה' אלהים בשופר יתקע והלך בסערות תימן.

(דברים ו') שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, (דברים ד') אתה הראת לדעת וכו' וידעת היום והשבות אל לבבך וכו' כל פסוק מאלו מלכות הוא ענינו אף על פי שאין בו זכר מלכות והרי הוא כמו (שמות ט"ו) ה' ימלוד לעולם ועד (דברים ל"ג) ויהי בישורון מלך וכו'.

Mishná 7

A.) Texto y estructura

הַעוֹבֵר לְפָנֵי הַתְּבָה בַּיּוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַשְּׁנִי מִתְקִיעַ,
וּבְשַׁעַת הַהֵלֵל - הָרִאשׁוֹן מִקְרָא אֶת הַהֵלֵל:

B.) Glosario

dictar	להקריא	hacer tocar	מתקיע	rezar público	עובר לפני התבה
--------	--------	-------------	-------	------------------	----------------

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Shofar 3.10

המנהג הפשוט בסדר התקיעות של ראש השנה בצבור כך הוא: אחר שקוראין בתורה ומחזירין הספר למקומו יושבין כל העם ואחד עומד ומברך ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר וכל העם עונין אמן, וחוזר ומברך שהחיינו וכל העם עונין אחריו אמן, ותוקע שלשים תקיעות שאמרנו מפני הספק על הסדר, ואומר קדיש ועומדין ומתפללין תפלת מוסף, ואחר שגומר שליח צבור ברכה רביעית שהיא מלכיות תוקע תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה פעם אחת, ומברך ברכה חמישית שהיא זכרונות, ואחר שגומרה תוקע תקיעה שלשה שברים ותקיעה, ומברך ברכה ששית שהיא שופרות, ואחר שגומרה תוקע תקיעה תרועה ותקיעה פעם אחת וגומר התפלה.

Mishná 8

A.) Texto y estructura

שׁוֹפֵר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה:
אֵין מַעֲבִירִין עָלָיו אֶת הַתְּחוּם,
וְאֵין מְפַקְחִין עָלָיו אֶת הַגֵּל,
לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן,
וְלֹא רוֹכְבִין עַל גְּבֵי בְּהֵמָה,

וְלֹא שָׁטִין עַל פְּנֵי הַמַּיִם,
וְאִין חוֹתְכִין אוֹתוֹ בֵּין בְּדָבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם שְׁבוֹת,
וּבֵין בְּדָבָר שֶׁהוּא מְשׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה.

אָבֵל אִם רָצָה לִיתֵן לְתוֹכוֹ מַיִם אוֹ יַיִן, יִתֵּן.

אִין מְעַכְבִּין אֶת הַתִּינוּקוֹת מִלְתַּקּוּעַ, אָבֵל מִתַּעֲסָקִין עִמָּהֶן עַד שֶׁיִּלְמּוּדוֹ. וְהַמְתַּעֲסָק, לֹא יִצָּא, וְהַשּׁוֹמֵעַ מִן הַמְתַּעֲסָק, לֹא יִצָּא:

B.) Glosario

mitzva negativa	לא תעשה	árbol	אילן	zona de Shabbat	תחום
impedir	לעכב	flotar	לשוט	retirar	לפקח
practicar	להתעסק	cortar	לחתוך	derrumbe	גל
		shevut	שבות	cabalgar	לרכוב

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Shofar 1.4, 2.7

שופר של ראש השנה אין מחללין עליו את יום טוב ואפילו בדבר שהוא משום שבות, כיצד היה השופר בראש האילן או מעבר הנהר ואין לו שופר אלא הוא אינו עולה באילן ולא שט על פני המים כדי להביאו, ואין צריך לומר שאין חותכין אותו ואין עושין בו מלאכה, מפני שתקיעת שופר מצות עשה ויום טוב עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה, ומותר ליתן לתוכו מים או יין או חומץ ביום טוב כדי לצחצחו, ולא יתן לתוכו מי רגלים לעולם מפני הכבוד שלא יהיו מצות בזויות עליו.

2.7 התינוקות שלא הגיעו לחנוך אין מעכבין אותן מלתקוע בשבת שאינה יום טוב של ראש השנה כדי שילמדו, ומותר לגדול להתעסק עמהן כדי ללמדן ביום טוב בין קטן שהגיע לחינוך בין קטן שלא הגיע לחינוך, שהתקיעה אין איסורה אלא משום שבות.

Mishná 9

A.) Texto y estructura

סֵדֶר תְּקִיעוֹת:
שָׁלֶשׁ, שָׁלֶשׁ, שָׁלֶשׁ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ.
שְׁעוֹר תְּקִיעָה כְּשֹׁלֶשׁ תְּרוּעוֹת.
שְׁעוֹר תְּרוּעָה כְּשֹׁלֶשׁ יְבָבוֹת.

תַּקַּע בְּרֵאשׁוֹנָה, וּמִשָּׁדָּ בְּשֵׁנִיָּה כְּשִׁתִּים, אִין בְּיָדוֹ אֶלָּא אַחַת.
מִי שֶׁבִרָדָּ וְאַחַר כֵּן נִתְמַנָּה לוֹ שׁוֹפָר, תִּנְקַע וּמְרִיעַ וְתוֹקַע שְׁלֹשׁ פְּעָמִים.

כָּשֶׁם שֶׁשְׁלִיחַ צְבוּר חָיֵב, כֶּן כָּל יַחִיד וְיַחִיד חָיֵב.
רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, שְׁלִיחַ צְבוּר מוֹצִיא אֶת הַרְבִּים יְדֵי חוֹבְתָן:

B.) Glosario

individuo	יחיד	ser asignado	נתמנה	lamento	יבב
estar obligado	חייב	tocar teruah	להריע	extenderse	משך

C.) Halajá leMa'asé

Mishné Torá, Hiljot Shofar 3.1-4

כמה תקיעות חייב אדם לשמוע ביום טוב של ראש השנה, תשע תקיעות, לפי שנאמרה תרועה ביובל ובראש השנה שלשה פעמים וכל תרועה פשוטה לפנייה ופשוטה לאחריה, ומפי השמועה למדו שכל תרועות של חדש השביעי אחד הן בין בראש השנה בין ביום הכפורים של יובל, תשע תקיעות ותוקעין בכל אחד משניהן, תקיעה ותרועה ותקיעה, תקיעה ותרועה ותקיעה, תקיעה ותרועה ותקיעה. 2 תרועה זו האמורה בתורה נסתפק לנו בה ספק לפי אורך השנים ורוב הגליות ואין אנו יודעין היאך היא, אם היא היללה שמיללין הנשים בנהייתן בעת שמיבבין, או האנחה כדרך שיאנח האדם פעם אחר פעם כשידאג לבו מדבר גדול, או שניהם כאחד האנחה והיללה שדרכה לבא אחריה הן הנקראין תרועה, שכך דרך הדואג מתאנח תחלה ואחר כך מילל, לפיכך אנו עושין הכל. 3 היללה היא שאנו קוראין תרועה, והאנחה זו אחר זו היא שאנו קוראין אותה שלשה שברים, נמצא סדר התקיעות כך הוא: מברך ותוקע תקיעה ואחריה שלשה שברים ואחריה תרועה ואחריה תקיעה, וחוזר כסדר הזה שלשה פעמים, ותוקע תקיעה ואחריה שלשה שברים ואחריה תקיעה וחוזר כסדר הזה שלשה פעמים, נמצא מנין התקיעות שלשים כדי להסתלק כ" מן הספק. 4 שיעור תרועה כשתי תקיעות, שיעור שלשה שברים כתרועה, הרי שתקע והריע ותקע תקיעה ארוכה ומשך בה כשנים בראשונה, אין אומרין תחשב כשתי תקיעות ויריע אחריה ויחזור ויתקע, אלא אפילו משך בה כל היום אינה אלא תקיעה אחת וחוזר ותוקע ומריע ותוקע שלשה פעמים.

Mishné Torá, Hiljot Tefilá 8.9-10

9 שליח ציבור מוציא את הרבים ידי חובתן, כיצד בשעה שהוא מתפלל והם שומעין ועונין אמן אחר כל ברכה וברכה הרי הן כמתפללין, במה דברים אמורים כשאנו יודע להתפלל אבל היודע אינו יוצא ידי חובתו אלא בתפלת עצמו. 10 במה דברים אמורים בשאר ימות השנה חוץ מראש השנה ויוה"כ של שנת היובל, אבל בשני ימים אלו שליח ציבור מוציא את היודע כשם שמוציא מי שאינו יודע מפני שהם ברכות ארוכות ואין רוב היודעים אותן יכולין לכוון דעתן כשליח ציבור, לפיכך אם רצה היודע לסמוך בשני ימים אלו על תפלת ש"ץ להוציאו ידי חובתו הרשות בידו.